Einsteinov teleskop u fokusu konferencije "Obzor Europa"

portal DOT | 8 svibnja, 2026

Na Godišnjoj konferenciji Obzor Europa, održanoj u Zagrebu 6. svibnja, u središtu rasprave bili su aktualni izazovi europskog istraživačkog prostora, budućnosti istraživačkih i tehnoloških infrastruktura te mobilnosti znanstvenika.

Konferenciju pod nazivom *Europski strateški forum za istraživačke infrastrukture (ESFRI) i djelovanja Marie Skłodowska-Curie (MSCA) kroz vrijeme: Budućnost europskog istraživačkog prostora* organizirali su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih i Agencija za mobilnost i programe Europske unije. Tom prilikom predstavljen je i ažurirani Plan razvoja istraživačke infrastrukture, s posebnim naglaskom na Einsteinov teleskop, projekt koji se smatra važnim za jačanje europske konkurentnosti i pozicioniranje Hrvatske u međunarodnoj znanstvenoj zajednici.

Ideja Einsteinova teleskopa

Ideja Einsteinova teleskopa počela je sredinom 2000-tih godina, a 2021. godine uvršten je u Plan razvoja istraživačke infrastrukture Europskoga strateškog foruma za istraživačke infrastrukture (ESFRI Roadmap). Riječ je o najnaprednijem opservatoriju gravitacijskih valova treće generacije koji bi trebao značajno pridonijeti fundamentalnom znanju fizike i razumijevanju temeljnih interakcija koje upravljaju evolucijom crnih rupa i neutronskih zvijezda.

Sudjelovanje u ovom projektu pruža Hrvatskoj priliku za jačanje znanstvene suradnje, razvoj novih tehnologija i doprinos globalnim istraživanjima u području astrofizike i gravitacijskih valova.

Einsteinov teleskop prorektor Sveučilišta u Rijeci Marin Karuza smatra "CERN-om budućnosti".

Najveća razina ulaganja

Na konferenciji je istaknuto i kako su hrvatska ulaganja u istraživanje i razvoj dosegnula 1,49 posto BDP-a, odnosno 1,2 milijarde eura, što predstavlja dosad najveću razinu ulaganja u tom području.

Među hrvatskim sudionicima s najvećim neto doprinosom EU-a u Obzor Europa izdvajaju se Centar izvrsnosti MARBLE, zagrebački FER, Genos, Institut Ruđer Bošković, Fakultet strojarstva i brodogradnje te Jadrolinija. Pokazatelj je to i potvrda da se europska sredstva uspješno koriste i u akademskom sektor i u gospodarstvu.

Obzor Europa jedan je od ključnih instrumenata Unije za jačanje Europskog istraživačkog prostora, osnaživanje europske konkurentnosti, usmjeravanje i ubrzavanje digitalne i zelene tranzicije, europskog oporavka, pripravnosti i otpornosti. Najambiciozniji je i ujedno najveći transnacionalni okvirni program za istraživanje i inovacije u svijetu.